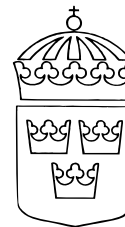


Regeringens skrivelse

2001/02:125



Redovisning av fördelningen av medel från
Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001

Skr.
2001/02:125

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 28 februari 2002

Ingela Thalén

Lars Engqvist
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en översiktlig beskrivning av fördelningen av medel ut fon- den. Vidare redovisas hur regeringen och Arvsfondsdelegationen fördelat medlen ur Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

1	Inledning	4
2	Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.	4
2.1	När arvsfonden får egendom	5
2.2	När avsfonden avstår från egendom.....	5
2.3	Kostnader för fonden.....	6
3	Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.....	6
3.1	Nyskapande och utvecklande verksamhet.....	7
3.2	Redovisning och utvärdering av beviljat stöd	7
3.3	Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden – över- siktig beskrivning	8
3.4	Registrering och handläggning.....	9
3.5	Beslutande ärenden	9
3.6	Redogörelse för fördelade medel	10
4	Fördelat till organisationers egna initiativ	10
4.1	Verksamhet till förmån för barn under 12 år (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i bilaga 2).....	11
4.2	Verksamhet till förmån för ungdomar 12 – 25 år (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i bilaga 2).....	14
4.3	Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i bilaga 2).....	17
5	Särskilda satsningar för de olika målgrupperna.....	19
5.1	Gemensam satsning för alla målgrupper.....	19
5.1.1	Utveckling och förnyelse av idrottsverksamhet, främst på lokal nivå (1998–)	19
5.2	Satsningar till förmån för barn under 12 år	20
5.2.1	Insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering (2001–).....	20
5.2.2	Ideella organisationers utveckling av tobaksföre- byggande insatser för barn och ungdomar (1998–).....	21
5.3	Satsningar till förmån för ungdomar mellan 12–25 år	21
5.3.1	Ungas arbete med konsumentfrågor (2001–)	21
5.3.2	Stöd för att stärka flickors villkor (2001–).....	21
5.3.3	Ungdomars arbete med generationsövergripande frågor (2001–).....	22
5.3.4	Utveckling av arbete mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och homofobi	22
5.3.5	Ungdomars Europainflytande (2000–2001).....	22
5.3.6	Ungdomars egna kulturverksamheter (1999–).....	22
5.3.7	Lokal utveckling av ungdomars fritidsverksamhet (1999–2001)	23
5.3.8	Utveckling av ungdomars egen organisering (1998–2001)	23
5.3.9	Talangsatsning inom handikappidrotten (1998–2002).....	23

5.3.10	Utveckling av ungdomssamarbete inom Östersjö- och Barentsregionen (1998–).....	23
5.3.11	Utveckling av samordnade insatser för utsatta ungdomar (1997–2001).....	24
5.4	Satsningar till förmån för personer med funktionshinder (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i bilaga 2).....	24
5.4.1	Alternativa stöd- och boendeformer (1997–).....	24
5.4.2	Kultur för att minska fördomar om personer med funktionshinder (2000–).....	25
5.4.3	Personligt brukarstöd (2000–).....	25
5.4.4	IT och handikapp (1998–).....	25
5.4.5	Insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering (2001–).....	26
6	Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden.....	26
6.1	Verksamhet till förmån för barn.....	27
6.2	Verksamhet till förmån för ungdomar.....	28
6.3	Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder.....	29
7	Information, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning ...	30
7.1	Information.....	30
7.2	Uppföljning och utvärdering	32
7.3	Erfarenhetsspridning	34
Bilaga 1	Kammarkollegiets bokslut	36
Bilaga 2	Projektkatalog	42
Bilaga 3	Mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden.....	223
	Utdrag ur protokollet vid regeringssammanträde den 28 februari 2002	233

Allmänna arvsfonden tillkom enligt ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att kusiner och avlägsnare släktingar genom ändringar i ärvdebalken uteslöts från arvsrätt. Kvarlåtenskap efter personer utan nära släktingar, och som inte har skrivit testamente, skall i stället tillfalla Allmänna arvsfonden. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Närmare bestämmelser om Allmänna arvsfonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden.

Vid riksdagens behandling av regeringens skrivelse (skr. 1999/2000:125) om fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1999 och riksdagens revisorers förslag (1999/2000:RR9) angående Allmänna arvsfonden, hemställde socialutskottet (bet. 2000/01:SoU2) att riksdagen skulle ge regeringen till känna att en översyn av flera olika frågeställningar i anslutning till Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen, borde göras bland annat när det gäller frågor kring deras rättsliga ställning och revision. Riksdagen biföll vad utskottet hemställt (rskr. 2000/01:21).

Regeringen beslutade den 7 december 2000 direktiv för en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av Allmänna arvsfondens och Arvsfondsdelegationens rättsliga ställning m.m. (Dir. 2000:91). Betänkandet Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationen (SOU 2002:19) överlämnades till regeringen den 15 februari 2002.

I denna skrivelse lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en översiktlig beskrivning av fördelningen av medel ur fonden. Vidare redovisas hur regeringen och Arvsfondsdelegationen fördelat medlen ur Allmänna arvsfonden under budgetåret 2001. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

2 Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.

Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Kollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Kollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet. En tiondel av de medel som tillfallit fonden under ett år läggs till fonden. Återstoden får tillsammans med direktavkastningen delas ut. Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2001 till ca 1 096 miljoner kronor och marknadsvärdet till ca 3 359 miljoner kronor. Fondens tillgångar är placerade i andelar i Kammarkollegiets aktie- och räntekonsortier. Under budgetåret 2001 har totalavkastningen varit -13,34 procent (direktavkastningen 1,96 procent) i aktiekonsortiet och 5,92 procent (direktavkastningen 6,02 procent) i räntekonsortiet. Med totalavkastning avses direktavkastning samt såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i respektive värdepappersportfölj.

För budgetåret 2002 finns det ca 257 miljoner kronor att dela ut. Bokslut för budgetåret 2001 för Allmänna arvsfonden bifogas som *bilaga 1*.

Om någon avlider utan att efterlämna make eller närmare släktingar än kusiner får arvsfonden egendomen i arv om egendomen inte testamentarats till någon annan och detta testamente godkänns av Kammarkollegiet för fondens räkning. Om den avlidne var änka eller änklings tillfaller arvet arvsfonden endast om det därutöver inte finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidne maken. En förutsättning är att dessa t.ex. inte uteslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de är berättigade till. Förutom genom arv kan fonden också få egendom genom bl.a. gåva eller testamente.

När det inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden, när dödsfall inträffar, och fonden inte uteslutits från arv genom testamente skall Kammarkollegiet förordna en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med boet. Vidare står den gode mannen under kollegiets tillsyn. När boutredningen är klar redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som finns kvar till fonden. Medlen tas upp i fondens redovisning vid den tidpunkt de betalas in till fonden.

Kammarkollegiet företräder arvsfondens intressen och ser till att boet avvecklas på ett riktigt sätt. Under budgetåret 2001 kom det in 1 701 arvsfundsärenden till kollegiet. Av dessa var 1 201 testamentsärenden, dvs. en begäran att kollegiet skulle godkänna ett testamente till förmån för någon annan än fonden. De flesta testamentena godkändes av kollegiet. Antalet ärenden där dödsboets egendom skulle helt eller delvis avvecklas för arvsfondens räkning uppgick till 534. Under budgetåret 2001 kom det in drygt 199 miljoner kronor netto till arvsfonden.

En strävan är att dödsbona skall avvecklas så snabbt som möjligt så att likvida medel kommer arvsfonden tillgodo och kan delas ut för dess ändamål.

2.2 När arvsfonden avstår från egendom

I vissa fall får arv eller försäkringsbelopp, som arvsfonden fått, avstås till någon annan. Det får ske om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller till andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja. Arv eller försäkringsbelopp får också avstås till arvlåtarens släkting eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt.

Vidare får arv som utgörs av egendom, vilken är av väsentlig betydelse från kulturhistorisk synpunkt eller från natur- eller kulturvårdssynpunkt, avstås till juridisk person som har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på lämpligt sätt. Om det finns särskilda skäl får samtidigt till den som tar emot egendomen ett belopp av det arv, som tillfallit fonden, avstås för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen.

Under budgetåret 2001 kom det in 57 ansökningar om avstående till Kammarkollegiet. En sådan ansökan skall ges in till kollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden. Kollegiet beslutar om avstående när värdet av den egendom som

ansökan avser inte överstiger två miljoner kronor enligt bouppteckningen. I övrigt beslutar regeringen om avstående. Under budgetåret 2001 har beslut fattats om avstående från arv till ett bouppteckningsvärde av knappt 8 miljoner kronor.

2.3 Kostnader för fonden

Ur fonden har under budgetåret 2001 betalats följande kostnader:

Kammarkollegiet	(miljoner kronor)
– Dödsboavveckling m.m.	7,1
– Fondförvaltning	3,4
– Utbetalning av beviljat stöd	0,6
 Regeringskansliet/Arvsfondsdelegationen	
– Handläggning av ärenden om stöd ur Allmänna arvsfonden, informationsinsatser m.m.	3,9

De sammanlagda förvaltnings- och administrationskostnaderna för fonden avseende budgetåret 2001 uppgick till 15 miljoner kronor, vilket motsvarade ca 0,45 procent av fondens marknadsvärde vid slutet av budgetåret.

3 Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Arvsfondsdelegationen eller annan myndighet beslutar om fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden enligt 8 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden (arvsfonslagen).

I förordningen (1994:952) om Allmänna arvsfonden regleras Arvsfondsdelegationens arbetsuppgifter. Delegationen skall fördela stöd ur fonden, följa upp projekt som beviljats stöd samt informera allmänheten om fondens ändamål och användningsområde. Delegationen skall överlämna till regeringen att avgöra ärenden som är av principiell betydelse eller annars är av större vikt eller när delegationen anser att stöd bör lämnas med mer än 300 000 kronor. Regeringen kan i fråga om fördelning av stöd för ett särskilt ändamål bestämma att Arvsfondsdelegationen får besluta om stöd överstigande 300 000 kronor.

Arvsfondsdelegationen består av sju ledamöter som utses av regeringen. Ordföranden är statssekreterare i Socialdepartementet och vice ordförande är statssekreterare i Justitiedepartementet. Övriga ledamöter är tjänstemän inom Socialdepartementet och Justitiedepartementet. Arvsfondsdelegationens sekretariat består av dels ett kansli knutet till Socialdepartementet för beredning av ärenden som rör verksamhet till förmån för barn under 12 år och personer med funktionshinder, dels ett kansli knutet till Justitiedepartementet för beredning av ärenden som rör verksamhet till förmån för ungdomar i åldern 12–25 år. För beredningen av ärenden har tjänstemän inom berörda departement förordnats att biträda delegationen.

Alla ärenden som rör Allmänna arvsfonden registreras i Arvsfondsdelegationens diarium som också fungerar som en projektdatabas. Diariet är placerat inom Arvsfondsdelegationens kansli i Socialdepartementet.

Skr. 2001/02:125

3.1 Nyskapande och utvecklande verksamhet

Stöd ur Allmänna arvsfonden skall enligt 5–7 §§ arvsfondslagen främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Verksamhet som beviljas stöd skall vara nyskapande och utvecklande och kunna särskiljas från en organisations reguljära verksamhet. Stöd kan beviljas organisationer som bedriver ideell verksamhet. Offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. Så kan t.ex. en kommun tillsammans med en förening beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och av ideell karaktär. Utvecklingsverksamhet som redan finns som reguljär verksamhet på annan ort beviljas inte stöd. Ett projekt kan enligt praxis beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under högst tre år. Stöd ges inte till reguljär föreningsverksamhet. Stöd får ej heller ges till enskilda personer.

Bedömningen av ansökningar om stöd ur fonden görs utifrån såväl juridiska som samhällspolitiska aspekter. Projekt som beviljas stöd skall kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. Analysen och bilden av målgruppens aktuella situation blir styrande för vad som bedöms vara nyskapande. Syftet är att ge stöd till projekt som kan verka framåtsyftande och inspirera andra organisationer att starta liknande verksamhet.

Stöd kan även lämnas till del av kostnader för om-, till- och nybyggnad av ideella organisationers lokaler för barn- och ungdomsverksamhet och för handikapporganisationernas rekreationsanläggningar om sådana åtgärder krävs för att en verksamhet skall kunna utvecklas. Detta stöd är villkorat på så sätt att det avskrivs med tio procent per år och måste återbetalas om anläggningen/lokalen används till annat ändamål under avskrivningstiden. Lokalerna skall ägas av den sökande organisationen eller vara förhyrda med långtidskontrakt. Den som beviljas stöd skall också bidra till finansieringen av projektet med en inte oväsentlig del. Under beredningen av sådana ansökningar inhämtas uppgifter om tillgängligheten för personer med funktionshinder.

3.2 Redovisning och utvärdering av beviljat stöd

Varje mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden skall senast det datum som anges i beslutet om stöd ur fonden (vanligen ca 15 månader efter tidpunkten för beslutet) lämna en skriftlig redogörelse för eller utvärdering av utvecklingsarbetet till Arvsfondsdelegationen. Dessutom skall en av revisor bestyrkt ekonomisk redovisning för hur det beviljade beloppet har använts lämnas. Dessa redovisningar granskas och måste godkännas innan nya beslut om stöd kan fattas. Särskilda satsningar blir vanligen föremål för mer omfattande utvärderingar (se vidare under avsnitt 7.2).

3.3 Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden – översiktlig beskrivning

Skr. 2001/02:125

Totalt har ca 242 miljoner kronor fördelats under året. Av dessa medel har ca 201,5 miljoner fördelats genom löpande handläggning av organisationernas egna initiativ under året och resterande medel, ca 40,5 miljoner kronor, har fördelats inom ramen för de särskilda satsningar som Arvsfondsdelegationen ansvarat för. Under året har regeringen dessutom fattat beslut om att avsätta medel för särskilda satsningar. Vissa av dessa särskilda satsningar är pågående och andra nya där medel ännu inte börjat fördelas. Efter redovisningen av den faktiska fördelningen framgår dessa beslut och de aktuella beloppen.

Fördelning av projektstöd ur Allmänna arvsfonden

Fördelade projektmedel till organisationers egna initiativ:	kronor
Verksamhet till förmån för barn (se 4.1)	55 713 500
Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år (se 4.2)	19 679 000
Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder (se 4.3)	<u>126 037 000</u>
	201 429 500
Fördelade projektmedel under året ur särskilda satsningar:	
Verksamhet för alla målgrupper (se 5.1)	14 632 000
Verksamhet till förmån för barn (se 5.2)	2 589 000
Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år (se 5.3)	10 276 000
Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder (se 5.4)	<u>12 924 000</u>
	40 421 000
Summa	241 850 500

Beslut om att avsätta medel ur Allmänna arvsfonden för särskilda satsningar

Beslut fattade under år 2001 om att avsätta medel för särskilda satsningar där Arvsfondsdelegationen fördelar stöd:

Verksamhet för alla målgrupper (se 5.1)	20 000 000
Verksamhet till förmån för barn (se 5.2)	5 000 000
Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år (se 5.3)	22 000 000
Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder (se 5.4)	<u>5 000 000</u>
	52 000 000

Beslut fattade under år 2001 om att avsätta medel för särskilda satsningar där annan myndighet/organisation fördelar stöd:

Verksamhet till förmån för barn (se 5.2)	10 000 000
Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år (se 5.3)	14 750 000
	<u>24 750 000</u>
Summa	76 750 000

3.4 Registrering och handläggning

Skr. 2001/02:125

Under år 2001 har det kommit in 2 361 ärenden till Arvsfondsdelegationen. Av dessa var 1 841 ansökningar om stöd ur fonden, 506 redovisningar av beviljat stöd samt 14 s.k. övriga ärenden (förfrågningar m.m.).

Inkomna ärenden	2001	2000	1999	1998	1997
Barn	428	396	418	393	439
Ungdom	1 006	1 100	865	701	929
Handikapp	617	676	669	625	576
Ej fondens målgrupper	72	89	68	73	83
Enskilda	238	185	243	312	436
Totalt	2 361	2 446	2 263	2 104	2 463
Fördelade på:					
Ansökningar	1 841	1 922	1 795	1 661	2058
Övrigt ärende	14	26	15	14	5
Redovisningar	506	498	453	429	400
Totalt	2 361	2 446	2 263	2 104	2 463

3.5 Beslutade ärenden

Sammanlagt har 1 912 beslut fattats under budgetåret enligt följande:

	2001	2000	1999	1998	1997
Bifall	513	552	494	462	448
regering	179	141	163	216	160
delegation	334	411 ¹⁾	331	246	288
Avslag	1 354	1 379	1 198	1 202	1 544
Ad acta	43	49	39	52	30
Överlämnat till					
annan myndighet	2	1	4	2	
Totalt	1 912	1 981	1 734	1 720	2 024

¹⁾ Tre av besluten avser ej beslut om medel.

I genomsnitt har ca 31 procent av ansökningarna (exkl. ansökningar från enskilda personer) beviljats stöd.

Av beslutade ärenden har 43 ärenden lagts ad acta (25 har återkallats eller ersatts av annan ansökan, 10 har lagts ad acta med brevsvär, 8 avser förfrågan m.m.) 2 har överlämnats till annan myndighet.

	2001	2000	1999	1998	1997
Bifall delegation					
Barn	61	72	59	45	47
Ungdom	181	203	155	121	160
Handikapp	92	135	116	80	78
Totalt antal projekt	334	408	330	246	285
Bifall regering					
Barn	36	26	40	101	42
Ungdom	31	25	19	19	29
Handikapp	112	90	103	103	88
Totalt antal projekt	179	141	162	223	159
Avslag					
Barn	222	174	196	203	226
Ungdom	633	672	462	411	554
Handikapp	191	267	236	199	244
Ej fondens målgrupper	70	81	61	77	80
Enskilda	238	185	243	312	436
Totalt	1 354	1 379	1 198	1 202	1 540

Arvsfondsdelegationen har beslutat avslå 1 354 ansökningar. Orsakerna till avslag har bl.a. varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande, att ansökan kommit från offentlig huvudman utan samarbete med ideell organisation, eller avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet på andra orter. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de avsett kostnader för vanlig föreningsverksamhet, att de gällt enstaka arrangemang som tidigare finansierats med andra medel, att de gällt internationell verksamhet eller att ansökan kommit från enskilda personer eller nystartade föreningar.

Dessutom har 515 redovisningar (från såväl år 2000 som tidigare år) granskats och godkänts.

	2001	2000	1999	1998	1997
Godkända					
redovisningar	515	453	456	415	437

4 Fördelat till organisationers egna initiativ

Nedan redovisas hur arvsfondsmedlen fördelats till projekt för att utveckla verksamhet till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Projekten har ofta sammansatta syften och omfattar många gånger flera av fondens målgrupper. Projekten är redovisade i den ändamålskategori som bäst motsvarar projektets huvudinriktning.

4.1 Verksamhet till förmån för barn under 12 år
(Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i *bilaga 2*)

Skr. 2001/02:125

Barn 0 – 12 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Datateknik	2	1 895 000
Demokrati och delaktighet	1	640 000
Drogförebyggande	3	5 670 000
Familjestöd	18	7 053 000
Fritid/Idrott	7	4 287 000
Förebyggande av brott/ våld/mobbning	1	300 000
Hjälpmedel	1	6 700 000
Information/Utbildning	24	13 250 500
Kultur	7	4 915 000
Lokaler	4	1 298 000
Miljö	1	400 000
Rehabiliteringsmetoder	1	3 930 000
Utsatta barn och ungdomar	8	5 375 000
Totalt	78	55 713 500

Här nedan beskrivs ett urval av de projekt som fått stöd under året.

Datateknik

Grosshandlare Axel H. Ågrens Donationsfond har fått stöd för att på Ågrenska Hälsocentret utanför Göteborg utveckla verksamheten för barn genom att göra det möjligt för familjer, familjemedlemmar och personalgrupper på hemmaplan att via internet och annan IT kunna följa bl.a. föreläsningar och diskussioner vid Ågrenskas familjeveckor. Utvecklingsarbetet genomförs tillsammans med Hjälpmedelsinstitutet och CID, Centrum för användarorienterad IT-design, Tekniska Högskolan.

Hjälpmedelsinstitutet har fått medel för att i samarbete med Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU) göra ett dataspel med vars hjälp barn med inkontinens skall kunna träna så att de får kontroll över sin blåsa. För att nå till detta behövs, förutom rent medicinsk behandling, träning och stöd under lång tid där barnets medverkan krävs.

Drogförebyggande

Ett av projekten som fått stöd är IOGT-NTO Juniorförbund som i samarbete med Svenska Skolidrottsförbundet och CAN (Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning) producerar en cd-romskiva om droger för barn i åk 3–6. Skivan är avsedd att bli ett hjälpmedel för lärare och andra vuxna som arbetar med barn, i första hand i skolans hälsoarbete. Syftet är att hitta modeller för hur man praktiskt kan arbeta med att förebygga det oönskade användandet av droger bland barn och ungdom.

Tre av projekten rör verksamhet med syfte att utveckla stöd till barn med funktionshinder och deras familjer. Många projekt rör föräldrautbildning och föräldraskap. Studieförbundet i Kalmar län låter föräldrar till barn med särskilda behov/funktionshinder som DAMP, ADHD och närstående diagnoser och som lever i en pressad situation ta del av varandras erfarenheter och kunskaper enligt studiecirkelpedagogiken. Projektidén är förankrad hos Kalmar Läns Landstings och hos den lokala föräldraföreningen Attention.

Föreningen Sveriges Dövblindas föräldrasektion har startat ett projekt för att ge släkt och vänner möjlighet att få mer kunskap om dövblindhet så att de kan bli en positiv kraft. Man har startat ett nätverk mellan i första hand syskon och far- och morföräldrar, men också för syskon till föräldrar och andra anhöriga till familjen.

Föreningen Styvmorsviolen är ett forum för styvmammor, men också mammor, pappor och andra vuxna som är delaktiga i skilsmässobarns liv. Föreningen prövar att vidareutveckla sin rådgivningsverksamhet via hemsida, dels genom ökad bemanning, dels genom handledning/konsultation till experter och speciellt sakkunniga inom styvfamiljsfrågor.

Ett annat projekt bedrivs av Föreningen Rädda Barnen i Skövde där man genom att ha en barnsamordnare som knyts till ett samverkansprojekt mot kvinnovåld i Skaraborg utvecklar specifika arbetsmetoder för individuellt stödarbete och gruppverksamheter som finns inom befintliga verksamheter. Man vill synliggöra barn och ungdomar med erfarenhet av våld i familjen och öka kunskapen om våldsproblematikens effekter på barn och ungdomar.

Fritid/Idrott

SISU Svensk Idrotts Studie- och Utbildningsorganisation producerar en videofilm för att ge föräldrarna till barn som idrottar möjlighet att reflektera över sin roll och sitt eget beteende. För att ge möjlighet till barn att delta i idrott efter egna förutsättningar och känna glädje är det viktigt hur föräldrar och ledare möter barn. Man utarbetar metoder och modeller för att möta föräldrar till barn inom idrotten.

Information/Utbildning

I två projekt skall Föreningen Artister och Musiker mot Tinnitus (AMMOT) dels i samarbete med Hörselskadades Riksförbund under en tvåårsperiod kartlägga, initiera nätverk, undersöka metoder och därefter föreslå konkreta utbildningsinsatser för att öka medvetenheten om sambandet mellan höga musikkjudnivåer, dels genomföra ett projekt i syfte att aktivera intresset för bullerfrågor i samhället hos skolungdomar samt inspirera ungdomar till att bli kritiska ljudkonsumenter.

BRIS har ett projekt med mål är att under två år regionalt genomföra aktiviteter för att säkerställa att invandrabarn och deras föräldrar tillgodogör sig information om BRIS, FN:s barnkonvention m.m. Projektet kan också bidra till fördjupade kunskaper om föräldraskap i den svenska kulturen, stödja invandrarföräldrar i deras föräldrarroll, ge verktyg för

demokratisk påverkan i vardagliga frågor och öka tolerans och förståelse för det som kan te sig kulturellt främmande.

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU) i samarbete med Väg- och Transportinstitutet har fått stöd till ett projekt med syfte att ta fram en handbok som på ett kortfattat och enkelt sätt förmedlar kunskap om de behov som barnen med funktionshinder har vid transport i vägfordon.

Riksförbundet Attention är en rikstäckande handikapporganisation för barn, ungdomar och vuxna med neuropsykiatriska funktionshinder samt deras anhöriga. Det övergripande syftet med informationsprojektet är att öka kunskaperna och förståelsen för ADHD, DAMP, Tourettes syndrom och närliggande neuropsykiatriska funktionshinder hos de som har dessa funktionshinder själva, deras anhöriga och hos olika samhällsföreträdare som kommer i kontakt med dessa personer.

Kultur

Föreningen Läsrörelsen som ser språket – att kunna använda sig av det talade och skrivna språket – som en av förutsättningarna för demokratin vill lyfta fram den läsning som ger sammanhang, inre bilder, associationer och lust. Läsrörelsen genomför två delprojekt. Det ena delprojektet har som mål att nå människor som befinner sig inom vården och det andra riktar sig till de små barnen för att markera att den språkliga grunden läggs i barndomen.

Rehabiliteringsmetoder

Stiftelsen Frösunda Solidaritet har fått stöd till ett projekt med målgruppen barn mellan 6 – 18 år som drabbats av en förvärvad hjärnskada. I samarbete med Astrid Lindgrens Barnsjukhus, Frösunda Center och Riksföreningen Hjärnkraft utvecklar man en vårdkedja för barn och ungdomar med förvärvad hjärnskada som stödjer återgången till ett fungerande liv för både det enskilda barnet och dess familj. Programmet skall fungera som en brygga mellan sjukhus, familj, hem samt skola.

Utsatta barn och ungdomar

Ett av projekten som beviljats medel är Röda Korset som fått stöd till ett projekt som rör traumatiserade ungdomar med flyktingbakgrund. Barnen och ungdomarna riskerar livslånga psykiska skador om de inte får hjälp och stöd att komma över sina upplevelser. I Röda Korset center i Uppsala har man arbetat mot denna målgrupp och det är detta centers erfarenheter som skall ligga till grund för projektet där Röda Korsets fyra center i Uppsala, Stockholm, Malmö och Skövde kommer att förstärka sin kompetens.

4.2 Verksamhet till förmån för ungdomar 12 – 25 år (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i *bilaga 2*)

Skr. 2001/02:125

Under budgetåret 2001 har ca 20 miljoner kronor fördelats ur Allmänna arvsfonden till verksamhet för ungdom genom sammanlagt 77 beslut.

Ungdom 12 – 25 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Arbete/Sysselsättning	1	170 000
Demokrati och delaktighet	17	5 769 000
Drogförebyggande	6	952 000
Familjestöd	1	600 000
Fritid/Idrott	5	1 155 000
Förebyggande av brott/våld/mobbning	4	753 000
Information/Utbildning	5	1 165 000
Jämställdhet/Könsroller	12	2 825 000
Kultur	9	1 975 000
Lokaler	12	2 000 000
Miljö	1	300 000
Organisationsutveckling	2	1 850 000
Utsatta barn och ungdomar	2	165 000
Totalt	77	19 679 000

Ambitionen när det gäller verksamhet till förmån för ungdomar är att uppmuntra ungas eget engagemang i ett antal viktiga framtidsfrågor. Här nedan beskrivs ett urval av de projekt som fått stöd under året med tonvikt på de prioriterade områden som regeringen aviserade i förra årets skrivelse.

Demokrati och delaktighet

Ett av de områden som regeringen avsåg att lyfta fram under 2001 var projekt där ungdomar sökte nya vägar för utformningen av framtidens demokrati. Bland de projekt som fått stöd under året kan nämnas Sveriges Elevråds Samarbetsorganisation (SVEA) som genom projektet På elevers villkor vill utveckla elevinflytandet på gymnasieskolorna. Elevråd, skolledningar och lärare skall tillsammans hitta former för elevråden att delta dels i arbete med skolans lokala mål- och styrdokument, dels med uppföljning och utvärdering inom skolan. Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset har fått stöd för ett demokratiutbildningsprojekt, Andland, som i första hand riktar sig till gymnasieelever. Projektet syftar till att förklara och skapa debatt kring principerna för demokratiska processer. Projektet uppbyggs kring en 3-dimensionell simulering av Sergels torg på en webbsida. Förutom själva webbsidan består projektet även av en utställning på Kulturhuset i Stockholm, debatter om e-demokrati samt produktionen av en skrift om Internet som ett verktyg i demokratiarbete. Ett av de projekt som tar upp medias roll i den demokratiska processen belyser och analyserar mediernas roll i att utbilda ungdomar i demokratiskt tänkande. Detta projekt genomförs i samarbete mellan Barn- och Mediaföreningen NIMECO och fyra högstadieskolor i Stockholms-

området. Ett annat intressant projekt med liknade delsyfte genomförs av Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU). Syftet med detta projekt är att ge unga människor möjlighet att diskutera vilka frågor som är viktiga inför valet 2002 och att skapa ett inflytande över hur den framtida demokratin skall utformas. Projektet syftar även till att skapa förändringsbenägenhet och intresse för ungas frågor bland andra aktörer. LSU vill genom träffpunkter/helgkurser dels diskutera medias roll i demokratin, dels utbilda medlemsorganisationerna i retorik. Röda Korsets Ungdomsförbund har tidigare genom projektet Quick Response byggt upp ett system för bevakning av och reaktion på massmedias rapportering om rasism, främlingsfientlighet, invandring och integration som ofta är vinklad och behäftad med rena faktafel. Projektet Ungdomskorrespondenter innebär en lokal vidareutveckling av Quick Response-verksamheten som hittills främst bedrivits på nationell nivå. I första ledet av projektet kommer fyra ungdomar att utbildas i journalistikens grunder, mediabevakning och frågor relaterade till främlingsfientlighet etc. Dessa ungdomar kommer sedan att samordna lokal medieanknuten verksamhet med intresserade ungdomar. Projektet genomförs i nära samarbete med de 100 ungdomsambassadörer mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och homofobi som har utbildats på uppdrag av regeringen.

Jämställdhet/Könsroller

Ett annat område som regeringen prioriterat under flera år är projekt där ungdomars engagemang och kunskap tas till vara som en resurs i arbetet med att motverka bl.a. sexism, våld och utsatthet. För att fortsätta att uppmuntra projekt som stärker jämställdheten mellan pojkar och flickor har ansökningar med detta ändamål uppmärksammats under året. Det är viktigt att både pojkar och flickor arbetar med att bryta gamla stereotypa könsrollsmönster. Som exempel på sådana projekt kan nämnas Fritidsforum, Riksförbundet Sveriges Fritids- och Hemgårdar som fått stöd för tredje och sista året med att utveckla metoder för pojkverksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv. Genom att definiera och utveckla verksamhet för pojkar som har betydelse för jämställdheten vill förbundet uppmärksamma de traditionella kvinno- och mansrollernas betydelse. Ett annat spännande exempel är den ungdomsgrupp inom den mångkulturella föreningen Tjerhaj i Skarpnäck som nu genomför sitt andra år där ungdomar, främst pojkar, skapar olika seminarier för att diskutera attityder, kulturella skillnader, sexistiskt språk, våld och övergrepp. När det gäller arbetet med utsatta flickor i familjer med patriarkala värderingsstrukturer så har föreningen Kvinnors Nätverk fått stöd för det första året av tre för att utveckla metoder att slussa flickorna vidare till socialtjänst, akutboenden, psykologer etc. Målsättningen med projektet är även att med hjälp bl. a. samtal, studiecirkelverksamhet, praktisk rådgivning och kamratstöd verka för verklig integration och göra det möjligt för dessa flickor att leva ett självständigt liv. Stiftelsen Alla Kvinnors Hus tjejour har fått stöd för att skapa en mötesplats i form av en webbjour för tjejer som utsätts för mäns sexualiserade våld eller tjejer som vill arbeta mot mäns sexualiserade våld och sexuella trakasserier. Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) i Stockholm har fått stöd för att bygga upp en interaktiv webbarena för unga homosexuella, bisexuell och trans-

personer. På arenan skall ungdomarna kunna mötas, samtala, utbyta erfarenheter samt erhålla stöd för utveckling av en trygg och säker sexualitet.

IT-klyftor

IT-tekniken har under de senaste tio åren blivit en del av vår vardag och ungdomsgenerationen beskrivs ofta som en IT-generation. Regeringen har under ett antal år prioriterat projekt som motverkar en ojämlik utveckling mellan ungdomsgrupper. Under 2001 har det inte kommit in några nya projekt med detta huvudändamål. Men det kan ändå nämnas att Turkiska Ungdomsförbundet har fått fortsatt stöd för att utveckla nya arbetssätt och metoder för att höja ungdomars studiemotivation i sina lokala föreningar, där IT-teknikens användningsområden är ett delmål i projektet. Nacka-Värmdö Lokal-TV förening genomför ett projekt benämnt, Till-it för ungdomsråd, i syfte att utveckla möjligheterna för ungdomars delaktighet i lokaldemokratien genom att använda modern teknologi. Genom projektet kommer eleverna på högstadie- och gymnasieskolor i Nacka att utse en ungdomsredaktion som skall producera bland annat en webbsida för Nacka ungdomsråd och inslag om och för ungdomar i aktuella frågor i lokal-TV.

Förebyggande (mot droger, brott, våld och mobbning)

Under året har regeringen, liksom tidigare, prioriterat projekt som rör ungas arbete mot droger, brott och mobbning. Det är viktigt att uppmuntra ungdomars egna initiativ för att motverka negativa tendenser inom dessa områden, som går allt lägre ner i åldrarna. Bland de projekt som fått stöd under året kan nämnas Föreningen Hidde Iyo Dhagan och Föreningen Romano Trajo i Malmö som arbetar för att motverka missbruk och social utslagning av ungdomar. Vidare har Föreningen Å.Påå. Å.Nevå. som bedriver ett brett arbete för och med unga romer och Föreningen Vänner för Livet i Stockholm som arbetar mot mobbning och våld fått stöd under året. Den senare föreningen har även fått stöd för att bygga en hemsida med communityfunktioner för medlemmar, skolor och elever. Ett annat intressant projekt som fått stöd är Föreningen Filmepidemin som arbetar med olika ungdomsgång i förorterna till Göteborg. Ungdomarna som tillhör biker-, skinhead-, hiphop-, nationalistiska och autonoma subkulturer kommer att dokumentera sina liv och möten med varandra. Genom projektet hoppas föreningen uppnå ökad förståelse såväl från samhället gentemot subkulturerna som vice versa. Riksförbundet Smart har fått stöd för ett projekt vars syfte är att påverka attityder och beteenden bland barn och ungdomar för att därigenom höja debutåldern och minska nyrekryteringen avseende tobak, alkohol och narkotika med hjälp av positiva förebilder. Förbundet mobiliserar välkända artister från musik, teater, TV och idrott som tar avstånd från droger genom ett upprop som kommer att publiceras i media och på utställningar och mässor. Ungdomar kommer även att göra en tidning och en almanacka med kända artisters ”smarta val” som skall distribueras till de 30 000 ung-

domar som är anslutna till förbundet samt göra en hemsida kallad ”Artistlistan”. Skr. 2001/02:125

4.3 Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder (Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i *bilaga 2*)

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Arbete/Sysselsättning	15	8 040 000
Bemötande	5	5 130 000
Datateknik	5	6 860 000
Demokrati och delaktighet	3	1 755 000
Familjestöd	12	9 485 000
Fritid/Idrott	14	10 717 000
Hjälpmedel	7	7 284 000
Information/Utbildning	60	51 864 000
Invandrare och handikapp	5	2 685 000
Jämställdhet/Könsroller	1	150 000
Kost och Motion	8	4 290 000
Kultur	5	1 440 000
Kvinnor och handikapp	1	500 000
Lokaler	1	1 000 000
Organisationsutveckling	1	460 000
Rehabiliteringsmetoder	16	7 857 000
Tillgänglighet	6	6 520 000
Totalt	165	126 037 000

Under år 2001 har genom beslut av Arvsfondsdelegationen eller regeringen 165 projekt beviljats stöd med sammanlagt drygt 126 miljoner kronor

Nedan beskriv några av projekten inom de områden som varit mest vanligt förekommande.

Arbete/Sysselsättning

De flesta av de 15 projektens syfte är att utveckla modeller med olika former av stöd kring personer med funktionshinder som har stora problem att få och behålla ett arbete. Riksföreningen Autism genomför tillsammans med Mellansels folkhögskola ett projekt med körkortet som medel för arbete och social utveckling. Riksföreningen för Social och Mental Hälsa genomför tillsammans med Schizofreniförbundet, Handikappförbundens Samarbetsorgan och Föreningen Kooperativ Utveckling i Sverige projektet Konsolidering, samordning och utveckling av de sociala arbetskooperativen. Synskadades Riksförbund genomför tillsammans med Unga Synskadade ett projekt som skall ge unga synskadade praktik och utbildning som kan stärka deras möjligheter på arbetsmarknaden. Två av projekten syftar till att förbättra dövas arbetssituation.

Inom detta område återfinns projekt som på olika sätt stödjer personer med funktionshinder och/eller deras anhöriga. Alzheimerföreningen i Sverige utvecklar nätverk för yngre anhöriga (bl.a. genom datateknik) för att ge möjligheter till erfarenhetsutbyte, råd och stöd m.m. och Demensförbundet startar tillsammans med kommunen en träffpunkt för personer med tidig demensdiagnos. Riksförbundet för Social och Mental Hälsa genomför tillsammans med bl.a. Riksförbundet Ananke, Svenska Ångestsyndromsällskapet, Föreningen Balans och föreningen SPEC (Suicidprevention och Efterlevandes Stöd) projektet Nationella Hjälp-linjen. Hjälp-linjen skall vara öppen dygnet runt för människor i psykisk kris och deras anhöriga/närstående.

Information/Utbildning

Många av arvsfondsprojekten har inslag av utbildnings- och/eller informationsaktiviteter. Under detta ändamål återfinns projekt där tyngdpunkten är information och/eller utbildning. Syftet kan dels vara att öka allmänhetens, olika personalgruppers och beslutsfattares kunskap om personer med funktionshinder och deras situation, dels att ge personer med funktionshinder ökad kunskap om samhällets olika stödformer. Som exempel på sådana projekt kan nämnas Schizofreniförbundets projekt Förstå och bistå psykiskt funktionshindrade. Förbundet vill sprida kunskaperna om kognitiva störningar – tankeprocesstörningar – till psykiskt funktionshindrade, till deras anhöriga, till personal inom kommun och försäkringskassa m.fl. genom en bok med uppgifter från vetenskaplig litteratur, med erfarenheter från sjuka, anhöriga och från professionellt respektive ideellt arbete med psykiskt funktionshindrade. Projektet Att leva med IBS som genomförs av Riksförbundet för Mag- och Tarmsjuka. I projektet vänder man sig till personer med diagnosen IBS (Irritable Bowel Syndrome, mer känt som colon irritable). Förbundet skall utveckla informationsmaterial och utbilda studiecirkelledare som skall leda grupper med IBS-patienter. Arbetet skall genomföras tillsammans med läkare vid Ersta sjukhus.

Rehabiliteringsmetoder

DaCapo Hantverksskola i Mariestad skall i samarbete med bl.a. lokal-föreningen av FUB (Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna), kommunen och Lantbruksuniversitetet utveckla modeller för habilitering och rehabilitering med trädgård och djur som verksamhetsbas. Rekryteringsgruppen för Aktiv rehabilitering skall genomföra projektet Uppsökarnätverk för inkomletta ryggmärgsskador, dvs personer som inte eller begränsat använder rullstol, men som får problem som smärtor, spasticitet och förslitningsskador på grund av felaktig eller dålig gångteknik.

Neurologiskt Handikappades Riksförbund genomför tillsammans med De Handikappades Riksförbund och European Institutet for Design and Disability, Tekniska Högskolan, Hjälpmedelsinstitutet, Riksantikvarieämbetet, Räddningsverket och Boverket ett projekt med syfte att öka utrymnings säkerheten för personer med funktionshinder i kulturbyggnader i händelse av brand m.m. Synskadades Riksförbund genomför projektet Ökad tillgänglighet för synskadade i den publika miljön.

5 Särskilda satsningar för de olika målgrupperna

Här redovisas pågående s.k.särskilda satsningar dvs. där regeringen avsatt medel ur Allmänna arvsfonden för särskilda ändamål under en viss tidsperiod. Besluten kan dels vara en uppföljning av prioriteringar som aviserats i tidigare skrivelser, dels beslut om satsningar för ändamål som aktualiseras under löpande budgetår. Besluten kan vara s.k. rambeslut där regeringen beslutat avsätta en bestämd mängd medel för ett bestämt ändamål under en viss tidperiod för beslut av Arvsfondsdelegationen eller innebära att medel ställs till t.ex. annan myndighets förfogande för fördelning till projekt.

Medel som avsätts under ett år kan fördelas till projekt under detta år men även under kommande år. Beslut om ytterligare medel tas i regel när de första medlen förbrukats.

5.1 Gemensam satsning för alla målgrupper

5.1.1 Utveckling och förnyelse av idrottsverksamhet, främst på lokal nivå (1998 –)

Regeringen har under tre år avsatt sammanlagt 60 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för utveckling och förnyelse av idrottsverksamhet, främst på lokal nivå, för fondens alla målgrupper. Satsningens övergripande syfte är att stödja initiativ från främst lokala organisationer att inom några utpekade områden utveckla nya former för idrottsverksamhet i föreningslivet för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Särskilt prioriterade områden inom satsningen är integration, jämställdhet, metodutveckling och ökad delaktighet i syfte att stärka föreningslivets demokrati. Under år 2001 har 133 projekt fått stöd inom satsningen med sammanlagt ca 14,6 miljoner kronor.

Sammanlagt har 209 projekt beviljats stöd inom satsningen. De flesta av projekten riktas åldersmässigt till flera målgrupper, men en stor del, drygt 70 procent, har målgruppen ungdomar 12–25 år. Ungefär hälften av projekten riktar sig till skolbarn 6–12 år. Dessa målgrupper kombineras ofta i samma projekt. För ungefär 30 projekt –15 procent – är målgruppen personer med funktionshinder. Vissa av dessa projekt riktas även till andra målgrupper. Det finns också projekt vars målgrupp inte primärt är funktionshindrade, men där personer med funktionshinder deltar.

Ungefär lika många projekt, 30 projekt eller 15 procent, är inriktade på integration och mångfald i någon form. Dessa projekt skiljer sig åt inbördes, vissa av dem har ökad integration som projektets huvudsakliga mål, medan andra projekt ser integration som ett delmål – om än ett viktigt sådant – i ett projekt med flera fastslagna mål.

Jämställdhetsprojekten är inte helt enkla att definiera. Det är inte alltid så att projekt med fokus på flickors idrott för den skull är jämställdhetsprojekt, utan projekten handlar ofta om metodutveckling och verksamhetsutveckling, där flickor är målgruppen. Ungefär sex procent av samtliga projekt inriktas på jämställdhet, medan en dryg femtedel, 21 procent, är projekt med fokus på flickors idrottande.

Projekten är spridda över hela landet, även om de tre storstadslänen dominerar i antal projekt. Av projekten som bifallits finns 18 procent i Stockholms län, 11 procent i Västra Götalands län och 9 procent i Skåne län.

I ungefär 90 projekt är fler än en idrott representerad. Det handlar då ofta om projekt där syftet är just att låta deltagarna prova på olika idrotter och i dessa projekt samverkar flera idrottsföreningar. Bland övriga idrotter dominerar fotbollen med 35 projekt. Andra idrotter som har många projekt är basket med 11 projekt, friidrott och handboll med 8 projekt och ishockey och gymnastik med 5 projekt.

Inom satsningen är erfarenhetsutbyte och erfarenhetsspridning en viktig del. Detta sker bland annat genom projektledarträffar, seminarier och konferenser. SISU och Riksidrottsförbundet är ansvariga för att genomföra dessa arrangemang. Under 2001 har ett antal regionala integrationskonferenser anordnats i Göteborg, Sundsvall, Stockholm och Landskrona, samt en nationell integrationskonferens på Lidingö. Bland andra seminarier som genomförts kan nämnas; temat idrott – skola, idrottsskolor, barn och ungdomar med behov av särskilt stöd, idrott för flickor och idrott för funktionshindrade. Utvärdering av satsningen kommer att genomföras av centrum för idrottsforskning vid Göteborgs universitet.

5.2 Satsningar till förmån för barn under 12 år

5.2.1 Insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering (2001–)

Regeringen beslutade i november 2000 om en treårig satsning mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering riktad till barn och personer med funktionshinder av utländsk härkomst. Sammanlagt är avsikten att fördela 30 miljoner kronor under perioden. Under år 2001 har 18 projekt beviljats stöd och totalt 6 652 000 kronor fördelats ur denna satsning. Hälften av projekten har barn som målgrupp och den andra hälften riktar sig till personer med funktionshinder av utländsk härkomst. Resultaten av den del av satsningen som rör personer med funktionshinder redovisas nedan under rubriken 5.4.5. För målgruppen barn 0 – 12 år fördelades under 2001 sammanlagt 2 589 000 kronor till nio projekt. Stöd har beviljats projekt som syftar till att öka förståelsen och nyfikenheten för mångfaldssamhället och till att minska rasism och

diskriminering av barn med invandrarbakgrund. Bland de projekt som fått stöd ur satsningen finns även projekt som syftar till att utveckla metoder för att stärka identiteten hos barn med invandrarbakgrund med svåra hemförhållanden och/eller traumatiska upplevelser från hemlandet. Ofta arbetar man med barnen i ett familjeperspektiv där föräldrarna även utgör en viktig målgrupp för att kunna stärka barnens identitet och självkänsla.

5.2.2 Ideella organisationers utveckling av tobaksförebyggande insatser för barn och ungdomar (1998 –)

Regeringen har ställt 10 miljoner kronor till Folkhälsoinstitutets förfogande för det sista året av en treårig projekttid. Medlen har fördelas till ideella organisationer och projektstödet har särskilt använts för riktade utbildnings- och informationsinsatser mot tobaksanvändningen hos barn och ungdomar. Under de tre projektåren har totalt drygt 130 projektansökningar behandlats varav 72 beviljats stöd. Under 2001 har det funnits 45 pågående projekt. En utvärdering av satsningen kommer att presenteras av Folkhälsoinstitutet under våren 2002.

5.3 Satsningar till förmån för ungdomar mellan 12–25 år

5.3.1 Ungas arbete med konsumentfrågor (2001–)

I november 2001 avsatte regeringen 4 miljoner kronor i syfte att stödja ungdomar som konsumenter och opinionsbildare i konsumentfrågor. I propositionen, Handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135), konstaterade regeringen bl.a. att ungdomar är utsatta för ett starkt köptryck och omges av reklam i olika media. Det ökade utbudet av TV-kanaler och Internets framväxt har ytterligare accentuerat detta. Ungdomar måste på olika sätt beredas möjlighet att reflektera över t.ex. reklamen och dess påverkan, hälsofrågor, etiska aspekter på konsumtion och olika ekonomiska frågor för att de skall kunna bli starka konsumenter och få inflytande på marknaden. Andra frågor som skapar intresse hos ungdomar är bl.a. följderna av globaliseringen och genomförandet av den inre marknaden, frågor rörande frihandel, rättvis handel, miljöeffekter av konsumtionen och metoder för att påverka företag. Även frågor som rör t.ex. bostadsproblem, reklamens inverkan på könsrollerna, konkurrensutsättning av offentlig verksamhet, aktie- och pensionssparande samt mediefrågor är konsumentanknutna frågor som berör ungdomar i dag. Regeringens avsikt är att under tre år avsätta sammanlagt 10 miljoner kronor för det angivna ändamålet.

5.3.2 Stöd för att stärka flickors villkor (2001–)

Regeringen beslutade i november 2001 att ställa 3 miljoner kronor till Ungdomsstyrelsens förfogande för stöd för projekt som syftar till att stärka flickors villkor. Stödet avser projekt som syftar till att fokusera på olika former av metodarbete som dels ökar flickors delaktighet, dels

uppmärksammar de skilda villkor som flickor i familjer med patriarkala värderingar kan ha och som vidareutvecklar metoder för att nå flickor som vanligtvis inte deltar aktivt i organiserade kultur- och fritidsaktiviteter. Projekt som uppmärksammar situationen för flickor med annan sexuell läggning skall också kunna få stöd. Regeringens avser att avsätta sammanlagt 7 miljoner kronor för denna satsning.

5.3.3 Ungdomars arbete med generationsövergripande frågor (2001–)

I oktober 2001 avsatte regeringen 2 miljoner kronor att fördelas av Ungdomsstyrelsen för ungdomars arbete med generationsövergripande frågor. Projekt som syftar till dialog över generationsgränserna om värdegrundsfrågor eller som utvecklar samverkansformerna mellan ungdoms- och vuxenorganisationer skall prioriteras vid stödfördelning. Regeringen har för avsikt att under två projektår avsätta sammanlagt 4 miljoner kronor för satsningen.

5.3.4 Utveckling av arbete mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och homofobi

Regeringen presenterade i april 2000 tio initiativ mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering. Ett av dessa var en särskild satsning med medel ur Allmänna arvsfonden för att utveckla ungdomsföreningarnas lokala arbete på området. En särskild expertgrupp, ”Arm i arm – 4:e initiativet” har tillsatts för att bistå i genomförande av arbetet. Regeringen avser att avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor för satsningen under tre års tid. Under 2001 har 22 projekt fått stöd ur satsningen.

5.3.5 Ungdomars Europainflytande (2000–2001)

I september 2000 avsatte regeringen 4 miljoner kronor att fördelas av Ungdomsstyrelsen för projekt som utvecklar ungdomars möjligheter till inflytande på det europeiska planet. Bland annat skulle uppbyggnad av regionala stödcentra för ungdomars arbete med europeiska frågor samt kunskaps- och informationsspridning om europafrågor på Internet prioriteras. Satsningen avslutades den 31 december 2001. 27 projekt hade beviljats stöd under året. Ungdomsstyrelsen kommer våren 2002 att lämna en slutrapport över arbetet.

5.3.6 Ungdomars egna kulturverksamheter (1999–)

Under åren 1999–2001 har regeringen avsatt totalt 20 miljoner kronor till en särskild satsning för utveckling av ungas egen kulturverksamhet. Projekt som initieras av ungdomar och som genomförs lokalt i samverkan med flera aktörer prioriteras vid stödfördelning. Stödet fördelas av Ungdomsstyrelsen. Under 2001 har 22 projekt fått stöd ur satsningen, som fortgår även under år 2002.

5.3.7 Lokal utveckling av ungdomars fritidsverksamhet (1999–2001)

Skr. 2001/02:125

Under åren 1999–2001 har regeringen avsatt totalt 20 miljoner kronor till en särskild satsning för lokal utveckling av ungdomars fritidsverksamhet. Syftet med satsningen är att stimulera förnyelse av mötesplatser, träffpunkter och annan fritidsverksamhet för ungdomar där föreningar och kommuner arbetar gemensamt. Under 2001 har 21 ansökningar om stöd bifallits inom ramen för satsningen, som fortgår under 2002.

5.3.8 Utveckling av ungdomars egen organisering (1998–2001)

Under åren 1998–2001 har regeringen avsatt totalt 20 miljoner kronor till en särskild satsning för föreningsutveckling i ungdomsorganisationerna. Det övergripande syftet med stödet är att skapa förutsättningar för utvecklingsarbete i ungdomsorganisationerna, såväl inom det traditionella föreningslivet som i nya former. En del av medlen är avsedda för projekt som innebär att de politiska ungdomsförbunden utvecklar nya former för att i skolorna föra ut information och debatt om politiken och den politiska demokratins arbetssätt. Under 2001 har 52 projekt fått stöd ur satsningen. Regeringen avser att fortsätta utvecklingsarbetet på området även under 2002.

5.3.9 Talangsatsning inom handikappidrotten (1998–2002)

Regeringen har under åren 1998–2002 avsatt sammanlagt 9 miljoner kronor för utveckling av verksamhet för talanger inom handikappidrotten. Stöd har fördelats av Arvsfondsdelegationen till en talangsatsning inom Svenska Handikappidrottsförbundet och Sveriges Dövas Idrottsförbunds projekt för ungdomar.

5.3.10 Utveckling av ungdomssamarbete inom Östersjö- och Barentsregionen (1998–)

I juni 1998 ställde regeringen 5 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Ungdomsstyrelsens förfogande att fördelas i stöd till ungdomars utbytes- och samarbetsprojekt i Östersjöregionen. Under åren 2000 och 2001 har regeringen avsatt ytterligare 9 miljoner kronor för satsningen som samtidigt vidgats att gälla även för utbyten inom Barentsregionen. Vid fördelning av stöd prioriteras bland annat multilaterala utbyten mellan lokala grupper, samarbetsprojekt som utnyttjar modern informationsteknologi och verksamheter som inte kan få stöd genom andra utbytes- och vänortsprogram. Sju projekt har fått stöd under 2001. Satsningen fortsätter även under 2002.

5.3.11 Utveckling av samordnade insatser för utsatta ungdomar (1997–2001)

Skr. 2001/02:125

Under åren 1997–2000 ställde regeringen sammanlagt 30 miljoner kronor till Ungdomsstyrelsens förfogande för lokala utvecklingsinsatser med bred samverkan mellan ideella och offentliga organisationer. Stödet som har fördelats av Ungdomsstyrelsen har syftat till att utveckla metoder för en ökad samverkan vid arbete med utsatta ungdomar. Utvecklingsverksamheten har bedrivits i 15 pilotkommuner som tidigare utsetts av regeringen. Under 2001 har verksamheten i satsningen varit huvudsakligen inriktad på uppföljning och utvärdering av de sammanlagt 25 projekten. Ungdomsstyrelsen presenterar resultaten av detta till regeringen under våren 2002.

5.4 Satsningar till förmån för personer med funktionshinder

(Förteckning med projektbeskrivningar redovisas i *bilaga 2*)

Under året har inga nya satsningar beslutats specifikt för målgruppen personer med funktionshinder. Nedan redovisas de pågående satsningarna och de beslut som fattats under året inom ramen för dessa.

Personer med funktionshinder

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Alternativa stöd- och boendeformer	8	2 104 000
Bemötande med kultur	10	3 067 000
Brukarstöd	5	2 435 000
IT Handikapp	4	1 255 000
Mot rasism och diskriminering	9	4 063 000
Totalt	36	12 924 000

5.4.1 Alternativa stöd- och boendeformer (1997–)

Regeringen har tidigare beslutat avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för ideella organisationers kostnader för att under en treårsperiod tillsammans med berörda kommuner utveckla och pröva verksamhet som kan förbättra situationen för personer med psykiska funktionshinder. Hittills har 24 projekt har beviljats stöd med sammanlagt ca 23 miljoner kronor (av detta belopp har drygt två miljoner kronor fördelats genom åtta beslut under år 2001). Stödet varierar från 300 000 kronor till nära 1,2 miljoner kronor/år. Projekten är två- eller treåriga. För att projekten skall kunna leva vidare efter projektidens utgång krävs en stark förankring i och ett ekonomiskt åtagande från kommunen redan från det första projektåret. Alla medel är ännu inte fördelade på grund av att några av projekten fortfarande pågår. Socialpsykiatriskt Kunskapscentrum i Umeå har tillsammans med brukarorganisationerna Riksförbundet för Social och Mental Hälsa och Intresseförbundet för Schizofreni påbörjat en utvärdering av satsningen.

5.4.2 Kultur för att minska fördomar om personer med funktionshinder (2000–)

Skr. 2001/02:125

Det finns stora brister i bemötandet av personer med funktionshinder. Fördomar och myter tycks alltid ha varit starka inslag i synen på funktionshinder och bidragit till att skapa utanförskap och oacceptabla livsvillkor för personer med funktionshinder. Kulturella uttrycksformer kan vara en bra väg för kommunikation mellan människor. Med exempelvis teater, litteratur, film, musik, texter och konst kan fördomar, attityder och bemötande tydliggöras, lyftas fram i ljuset och granskas. Regeringen beslutade därför i december år 2000 att avsätta fem miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för det första året av en treårsperiod för ideella organisationers försöksverksamhet inom detta område. Under året har 10 projekt beviljats stöd med sammanlagt 3 067 000 kronor.

5.4.3 Personligt brukarstöd (2000–)

Många personer med funktionshinder har svårt att hävda sig i mötet med myndigheter och andra offentliga organ. Handikapporganisationerna har en lång tradition av att på olika sätt stödja och hjälpa sina medlemmar och deras närstående genom psykosocialt stöd, personliga besök, rådgivning, information, kunskapsförmedling och direkt utbildning. Vissa organisationer kan också bistå med viss juridisk hjälp och rådgivning. Det finns dock ett behov av att utveckla s.k. personligt brukarstöd. Regeringen beslutade därför i december år 2000 att avsätta 10 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för det första året av en treårig försöksverksamhet. Under år 2001 har fem projekt beviljats stöd med sammanlagt nära två och en halv miljon kronor.

5.4.4 IT och handikapp (1998–)

Regeringen har tidigare beslutat att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 60 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för att informera om, utveckla och anpassa IT-baserade produkter och tjänster samt finna metoder för brukar/användarutbildning.

Under projekttiden har Hjälpmedelsinstitutet beviljats sammanlagt 10 miljoner kronor för att genomföra informationsprojektet Fritt fram tillsammans med flera handikappförbund. Syftet har varit att genom olika aktiviteter på lokal, regional och central nivå öka medvetenheten om IT:s betydelse för människor med funktionsnedsättningar bland funktionshindrade själva, beslutsfattare och allmänhet. Vidare har 30,6 miljoner kronor ställts till Hjälpmedelsinstitutets förfogande för satsningen IT i praktiken, ett samlingsnamn för projekt med syfte att utveckla, anpassa och utvärdera IT-baserade produkter och tjänster, försöks- och demonstrationsverksamhet och metodutveckling. Medlen har fördelats till projekt som bedrivs av brukarorganisationer, föreningar och i vissa fall av lands- ting tillsammans med brukare m.fl. För Brukarutbildning, dvs. utbildning för att öka personers med funktionshinder IT-kompetens har sammanlagt 18,7 miljoner kronor avsatts för att utveckla modeller som kan öka IT användandet hos personer med funktionshinder. Hittills har sammanlagt

nära 50 projekt beviljats stöd, under 2001 har fyra beslut fattats med sammanlagt 1 255 000 kronor. Hjälpmedelsinstitutet utvärderar den totala satsningen. Skr. 2001/02:125

5.4.5 Insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering (2001–)

Regeringen beslutade i november 2000 om en treårig satsning mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering riktad till barn och personer med funktionshinder av utländsk härkomst. Avsikten att fördela sammanlagt 30 miljoner kronor under perioden. Hälften av projekten har barn som målgrupp och den andra hälften riktar sig till personer med funktionshinder av utländsk härkomst. För målgruppen personer med funktionshinder har under 2001 stöd fördelats till nio projekt med sammanlagt 4 063 000 kronor. Försöksverksamheten syftar till att pröva och utveckla metoder för att nå målgruppen genom uppsökande verksamhet och för ökad samordning av samhällets och organisationslivets aktörer.

6 Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden

Det stöd som ges ur Allmänna arvsfonden bör generellt sett medverka till att stärka och utveckla välfärd, livskvalitet, jämlikhet och jämställdhet samt såväl social som etnisk och kulturell integration för fondens målgrupper för att därmed stärka deras ställning i samhället. Det arbete som utförs av ideella organisationer och andra frivilliga sammanslutningar är viktigt för att utveckla verksamhet på de berörda målgruppernas egna villkor.

Ett sådant arbete kan också vara ett komplement till vad det allmänna erbjuder, inte minst för de människor som av olika skäl inte vill vända sig till myndigheter.

I det följande redovisas några områden som regeringen särskilt vill uppmärksamma. Några områden är gemensamma för fondens målgrupper.

Ett område som regeringen vill uppmärksamma är barns och ungdomars hälsoutveckling, särskilt utvecklingen av psykisk ohälsa. Under 1990-talet har denna form av ohälsa ökat, särskilt bland unga vuxna och bland barn och ungdomar, med symptom i form av ökad ångslan, oro, ångest och sömnbesvär. Det finns också betydande skillnader i ohälsa mellan olika grupper av befolkningen. Regeringen anser det därför angeläget att utveckla nya modeller där ideella organisationer, själva eller tillsammans med offentliga samhällsorgan kan förbättra barns och ungdomars psykiska hälsa och motarbeta ojämlikhet i hälsan hos barn och ungdomar.

Därutöver vill regeringen fästa uppmärksamhet på möjligheterna för ideella organisationer att medverka i ett förbättrat mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Det kan exempelvis röra sig

om att utveckla metoder för "faddersystem" eller verksamhet med kamratstödjare, som skulle kunna bli en del av organisationens långsiktiga verksamhet. I detta arbete bör invandrarorganisationernas likväl som övriga frivilligorganisationers kompetens tas tillvara.

Utöver de områden som nedan anges för respektive målgrupp kommer medel liksom tidigare att ges till ideella organisationers egna initiativ för utvecklingsverksamhet.

6.1 Verksamhet till förmån för barn

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) är grundpelaren i regeringens arbete med barnfrågor. Insatser för att sätta barnets bästa i centrum skall genomsyra alla delar av regeringens politik och alla samhällsverksamheter som rör barn. Barnkonventionen och dess intentioner skall beaktas i alla beslut som rör barn.

Det övergripande målet för barnpolitiken är att alla barn skall växa upp under goda och trygga förhållanden, i ett samhälle där de tillåts att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar. En grundläggande förutsättning för barnens liv är deras familjer. Föräldrarna är oftast de viktigaste personerna i barnens liv. Föräldrarna har huvudansvaret för att barnet får omvårdnad och en god fostran. Samhällets uppgift är att stödja och komplettera föräldrarna så att goda och trygga uppväxtvillkor kan garanteras för alla barn. Genom mödra- och barnhälsovården, barnomsorgen, skolan, föräldraförsäkringen etc. erbjuder samhället ett generellt stöd till barn och deras familjer. För att förhindra att barn far illa är det viktigt att det finns ett utvecklat utbud av insatser med syfte att stödja barn och föräldrar. Särskilt stöd erbjuds bl.a. genom socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatrin, familjerådgivningen och den specialiserade sjukvården. Trots ett stort utbud av stödformer finns behov av fortsatt utvecklingsarbete där organisationer som bedriver ideell verksamhet har en viktig roll för att främja nyskapande och utvecklande verksamhet.

Regeringen har tidigare beslutat att avsätta medel ur Allmänna arvsfonden för en treårig satsning mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering till barn-, invandrar- och handikapporganisationernas arbete med att *förebygga och motverka rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering bland målgrupperna barn och funktionshindrade personer med utländsk bakgrund*. Projekt som syftar till att motverka fördomar och till att uppmuntra empati och tolerans i samt till att stärka identiteten och självkänslan hos barnen skall prioriteras.

Det är viktigt att både pojkar och flickor har goda förebilder. Projekt som syftar till att stimulera till arbete med de grundläggande värderingarna i samhället och hur de påverkar *relationer mellan unga människor* bör särskilt uppmärksammas.

Bevakningen av samhällsfrågorna ur ett barnperspektiv liksom barns och ungdomars, oberoende av kön, etnicitet eller funktionshinder, inflytande och *delaktighet i kultur- och samhällslivet* samt inom den fysiska planeringen är ett utvecklingsarbete som behöver fortsätta.

I oktober 2000 antog regeringen en nationell handlingsplan för att *förebygga alkoholskador* och i januari 2002 en nationell handlingsplan mot narkotika. I dessa prioriteras bl.a. insatser för barn och ungdomar.

Det finns behov av att *utveckla modeller för stöd för riskgrupper och individer med riskbeteende.*

Bland de grupper som behöver uppmärksammas återfinns *barn till missbrukare, barn till psykiskt sjuka, barn med utvecklingsstörda föräldrar, barn med funktionshindrade föräldrar samt barn i familjer med långvarigt socialbidragsberoende.*

Det finns ett stort behov av utvecklingsarbete när det gäller *barn med neuropsykiatriska problem som tal- och skrivsvårigheter, ADHD/ DAMP m.fl.* och där ideella organisationer tillsammans med offentliga myndigheter kan samverka.

Det är viktigt att finna metoder och modeller som ökar barnens möjlighet till självständighet, inflytande och delaktighet. För barn med funktionshinder finns, förutom de prioriterade områden som beskrivits som ovan, behov av att *utveckla och pröva verksamhet som gör det möjligt att få delta i gemenskap med andra barn i barnomsorg, skola och fritid.* Barn med funktionshinder behöver få vara just barn och inte barn med funktionshinder.

6.2 Verksamhet till förmån för ungdomar

Utgångspunkten i den svenska ungdomspolitiken är de av riksdagen beslutade målen för den nationella ungdomspolitiken (prop. 1998/99:115, bet. 1999/2000:KrU4, rskr 1999/2000:53). Målen är att ungdomar skall ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv, att ungdomar skall ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet och att ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande skall tas till vara som en resurs. Det är viktigt att målen utgår från en syn på ungdomar som individer med förmåga att fatta egna beslut samt en självklar rätt att påverka. Hela samhällets engagemang och ansträngningar behövs för att dessa ungdomspolitiska målsättningar skall kunna uppnås utifrån ett helhetsperspektiv på ungdomars situation och levnadsvillkor. Dessa mål tjänar även som en naturlig utgångspunkt vid fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden till ungdomsprojekt. Projekt som syftar till att skapa jämlika villkor mellan olika ungdomsgrupper och jämställdhet mellan pojkar och flickor, kommer liksom tidigare att prioriteras.

Med utgångspunkt i de ungdomspolitiska målen och ett helhetsperspektiv på ungdomars situation och livsvillkor avser regeringen att uppmärksamma följande områden vad gäller fördelning av stöd till ungdomsprojekt ur Allmänna arvsfonden.

Ungdomars egen organisering inom såväl hobbyorganisationer och kulturföreningar som politiska ungdomsförbund och andra samhällspolitiskt engagerade organisationer och projekt *bör fortsättningsvis uppmärksammas i syfte att stärka ungdomars inflytande i samhället.* En av många vägar för att få inflytande i samhället kan också vara *ungdomarnas skaparkraft*, vilken kan ta sig olika uttryck. *Det finns behov att prioritera projekt som syftar till att ta till vara ungdomars skaparkraft i detta avseende.*

Ett annat område som behöver uppmärksammas är det brottsförebyggande arbetet för ungdomar. Brott som begås av ungdomar mot ungdomar utgör en kränkning av deras integritet och värdighet. Redan i dag

bedrivs ett intensivt brottsförebyggande arbete i vårt samhälle. Ungdomsorganisationerna kan bidra i detta arbete, liksom i arbetet med att stärka stödet till de ungdomar som utsatts för brott. Det finns således ett behov av att *stödja nyskapande och utvecklande projekt som syftar till att förebygga brott av och mot unga och att stärka stödet till unga brottsoffer.*

Bland grupper som av olika skäl kan behöva uppmärksammas finns homo- och bisexuella ungdomar samt unga s.k. transpersoner. Vid fördelningen av stöd ur arvsfonden prioriteras redan projekt som stödjer en utveckling av ungdomsorganisationers lokala insatser mot homofobi och projekt som uppmärksammar situationen för homo- och bisexuella flickor. Ett prioriterat område bör även vara *stöd till projekt som syftar till att öka kunskapen om och stärka homo- och bisexuella ungdomars och unga transpersoners situation och livsvillkor.*

Ungdomars engagemang har stor betydelse för demokratins utveckling. Starka ungdomsorganisationer och medvetna ungdomar skapar såväl kontinuitet som förnyelse. Det är viktigt att inte bara stödja detta engagemang på lokal, regional och nationell nivå utan även på europeisk nivå. De strukturer och institutioner som erbjuds ungdomar att påverka kan ibland kännas komplicerade. Ungdomar vill påverka samhällsutvecklingen men ibland utanför de strukturer och institutioner som finns. *Projekt som syftar till att finna nya möjligheter att öka ungdomars inflytande och delaktighet på den europeiska nivån bör därför särskilt prioriteras.*

6.3 Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder

Regeringen har i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken (prop.1999/2000:79) slagit fast att det handikappolitiska arbetet särskilt skall inriktas på att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för personer med funktionshinder, att förebygga och bekämpa diskriminering samt att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

De områden som regeringen vill utveckla med medel ur Allmänna arvsfonden är följande:

Den enskildes ställning i kontakter med myndigheter och andra offentliga organ kan stärkas genom s.k. *personligt brukarstöd*. Regeringen har därför avsatt särskilda medel för försöksverksamhet där handikapporganisationerna skall kunna pröva hur ett sådant stöd kan utformas, organiseras, administreras och finansieras.

Det finns stora brister i bemötandet av personer med funktionshinder. *Kulturella uttrycksformer* som teater, litteratur, film, musik och konst kan *minska fördomar*, påverka attityder och tydliggöra hur personer med funktionshinder bemöts. Medel finns därför avsatta för sådana projekt, liksom för *projekt som långsiktigt förebygger och motverkar rasism, främlingsfientlighet, intolerans och diskriminering.*

Många personer med funktionshinder har genom personlig assistans fått möjlighet att leva självständigt och mer oberoende. För att säkra tillgången på personliga assistenter krävs *informationsinsatser där assistansyrket karaktär och innehåll kan beskrivas* på ett sakligt sätt för att

allmänt öka kunskapen om assistentyrket och ge en rättvisande bild av detta. Det finns också behov av att utveckla *vägledning och ett kunskapsunderlag för arbetsgivare/assistansordnare*.

Tillgänglighet i vid bemärkelse, dvs. i bostäder, publika lokaler, kommunikationer, utbildning, fritids- och kulturaktiviteter och olika kommunala verksamheter är en förutsättning för att personer med funktionshinder skall kunna leva ett självständigt och oberoende liv. Det finns behov av utvecklingsarbete, bl. a. om hur tillgängligheten kan ökas genom samarbetsprojekt mellan brukarorganisationer, berörda myndigheter och branschorganisationer.

Informationstekniken kan, om den görs tillgänglig, ge personer med funktionshinder ökad delaktighet och ökat självbestämmande. Handikapporganisationerna bör själva eller tillsammans med andra aktörer ges fortsatt möjlighet att medverka i sådant utvecklingsarbete.

Det finns också behov av att utveckla metoder inom folkhälsoområdet som rör *kost, motion och andra aktiviteter* som kan vidmakthålla och utveckla det friska hos personer med funktionshinder.

7 Information, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning

I förordningen om Allmänna arvsfonden (SFS 1994:952) anges att Arvsfondsdelegationens uppgift, förutom att fördela stöd ur fonden, också är att följa upp projekt samt att informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde. Arvsfondsdelegationen arbetar efter en medveten informationsstrategi som ligger till grund för en långsiktig plan för arbetet med information och erfarenhetsspridning.

7.1 Information

Arvsfondsdelegationen har sedan 1995 fastställt aktivitets- och informationsplaner som varit vägledande för informationsarbetet. För att säkerställa en långsiktig informationsstrategi har den senaste planen sträckt sig över treårsperioden 1999–2001. En ny informationsplan kommer att tas fram under 2002. Informationsplanen är ett viktigt arbetsverktyg för delegationen och dess kontakter med allmänheten, organisationer och myndigheter. I informationsplanen definieras de olika övergripande målen med informationsarbetet och de aktiviteter som kan bidra till att uppfylla dessa.

I huvudsak finns tre mål med det informationsarbete Arvsfondsdelegationen bedriver:

- att nå ut med information om fondens ansökningskriterier till potentiella projektanordnare så att de ansökningar som kommer in är relevanta och att andelen obehöriga sökande minimeras.
- att genom information om projektens resultat till organisationer, myndigheter och politiker bidra till utveckling av verksamhet till förmån för fondens målgrupper
- att informera allmänheten om fondens ändamål

För att uppnå de mål som nämnts ovan krävs olika former av informationsinsatser. Det informationsarbete som riktar sig till allmänheten och potentiella sökande organisationer består i huvudsak av informationsmaterial som broschyrer m.m.

Broschyren *Allmänna arvsfonden – gör det möjligt att förnya och utveckla verksamhet för barn, ungdomar och personer med funktionshinder* delas ut till personer som tar kontakt med något av kanslierna. Den distribueras också på förfrågan till organisationer som inte tidigare kommit i kontakt med Allmänna arvsfonden och därför behöver grundläggande information om fondens målgrupper och villkor för stöd. Information om Allmänna arvsfonden finns även på engelska och på kassett och punktskrift. Under 2001 har informationsmaterial om Allmänna arvsfonden på franska och tyska framställts.

Under åren 2000 och 2001 har Arvsfondsdelegationen genomfört en översyn av allt informationsmaterial. Allt från ansökningsblanketter till anvisningar och broschyrer har genomgått en omarbetning för att göra informationen om fondens regler mer lättillgänglig och attraktiv.

Arvsfondsdelegationen har också börjat arbeta aktivt med information på mässor och andra evenemang. Bland annat har man haft ett välbesökt informationsstånd på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg.

Allmänna arvsfonden har en hemsida med adressen www.arvsfonden.nu. Hemsidan innehåller bland annat information om fondens ändamål, villkoren för stöd ur fonden, ansökningsblankett samt aktuellt från Arvsfondsdelegationen. Från och med år 2000 har projekt som fått stöd och aktuella redovisningar lagts ut på sidan fortlöpande. Under 2001 har sidan genomgått en omstrukturering för ökad användarvänlighet. En nyhet med hemsidan är att man byggt in en interaktiv funktion där allmänheten kan ställa frågor direkt till delegationens tjänstemän.

I syfte att öka allmänhetens och ideella organisationers kunskap om Allmänna arvsfonden och vad fondens medel används till producerar Arvsfondsdelegationen även en årsbok. Årsboken kan beskrivas som en populariserad och förkortad version av regeringens skrivelse till riksdagen med redovisning av fördelningen av medel ur Allmänna arvsfonden under föregående budgetår samt kommande inriktning för stöd ur fonden. Årsboken 2001 utformades i två delar; en textdel och en projektkatalog. I textdelen kan man läsa om stödfördelningen under året illustrerad i tabeller och figurer med kommentarer. Textdelen innehåller även lättfattlig generell information om Allmänna arvsfonden, dess förvaltning och Arvsfondsdelegationen. Projektkatalogdelen är en sammanställning av samtliga beviljade projekt under 2000 ordnade efter ändamål och målgrupp. Årsboken har sänts ut till berörda myndigheter och länsbiblioteken. Boken har också distribuerats av Arvsfondsdelegationen till andra organisationer och enskilda som begärt mer information om fonden eller delegationen.

Pressmeddelanden om beviljade stöd skickas fortlöpande. Pressinformationen riktas i första hand till lokalpressen på orten som bidraget beviljats till. Vid särskilda satsningar och större bidrag till nationella projekt kan pressmeddelanden även skickas till riksmidia. Delegationen följer upp massmedians rapportering om Allmänna arvsfonden och om beviljade bidrag genom regelbundna sökningar i nyhetsdatabasen på Re-

geringskansliets intranät. Databasen innehåller huvudsakligen telegram från nyhetsbyråer samt artiklar i större svenska och internationella tidningars webbupplagor. Under 2001 har sökningarna gett totalt 75 träffar på tidningsartiklar om fonden eller delegationen. Inriktningen i medierapporteringen bedöms inte ha förändrats nämnvärt från tidigare år. Rapporterna är till övervägande del positiva eller neutrala i tonen. Huvuddelen av rapporteringen utgörs av artiklar i lokal- och regionalpress om projekt som fått stöd ur fonden. Större arv som tillfaller fonden medför också ofta artiklar i lokalpressen. Riksmedia och huvudstadspres rapporterar mest om större nationella satsningar ur fonden.

Eftersom enskilda personer inte kan få bidrag ur fonden är ett av målen för Arvsfondsdelegationens informationsarbete att antalet enskilda som söker stöd skall minska. Detta vill man uppnå genom tydlig skriftlig och muntlig information om ändamålet med fonden. Delegationen arbetar också aktivt med att förse externa webbsajter och handböcker om fonder och bidrag med korrekt och tydlig information om fondens verksamhet och ändamål.

7.2 Uppföljning och utvärdering

I Arvsfondsdelegationens uppdrag ingår att genomföra uppföljning och utvärdering av de projekt som beviljats stöd ur Allmänna arvsfonden. Kontinuerliga uppföljningar görs dels för att kunna slutligt godkänna projekten och dels för att få underlag inför fortsatta eventuella projektstöd till fleråriga projekt. Större och mer omfattande uppföljningar och utvärderingar görs även i syfte att på lång sikt undersöka vilka effekter som uppnås i den verksamhet som beviljas stöd ur arvsfonden.

Samtliga bidragsmottagare skall enligt bifallsbeslutet lämna in en skriftlig redogörelse och en ekonomisk redovisning efter varje avslutat projektår. På detta sätt kan delegationen utöva en kontroll över att medlen används till det som avsetts. Omfattningen av de skriftliga redogörelserna varierar stort. Särskilt vid större projekt förekommer det att delegationen i bidragsbeslutet öronmärker en summa för utvärdering. Redovisningarna jämförs med de ansökningar som ligger till grund för projektstödet. Den ekonomiska redovisningen skall vara undertecknad av föreningens revisor. I de fall redovisningen inte godkänns blir organisationen återbetalningsskyldig för del av eller hela stödet. Detta är sällsynt och berör endast ett fåtal projektredovisningar.

Externa utvärderingar genomförs på Arvsfondsdelegationens initiativ av avgränsade större satsningar som regeringen beslutat om. I dessa utvärderingar är ambitionen att uppnå en hög kvalitet på granskning och utvärdering för att kunna utläsa bestående effekter av satsningarna. Ofta anlitas utvärderare och forskare från de vetenskapliga institutionerna i nära samarbete med representanter för de berörda målgrupperna (brukarorganisationerna). Nedan anges de utvärderingar som presenterats och färdigställts under 2001 samt de förestående utvärderingsuppdrag som är aktuella inför 2002.

Under åren 1995 – 1999 avsattes sammanlagt 50 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för att socialtjänsten i samarbete med ideella organisationer skulle kunna utveckla och pröva olika typer av verksamheter

för barn som av olika skäl står utanför den reguljära barnomsorgen. Projekten skulle syfta till att öka barnens integrationsmöjligheter i samhället. Under hösten 2001 utgavs antologin Utan oss ingen framtid – Rapportering från integrations- och demokratiarbete i utsatta bostadsområden. Rapporten bygger i huvudsak på bidrag från externa utvärderare som varit engagerade i de större projekten med uppdrag att göra processutvärderingar. Rapporten presenterades i november 2001 på familjecentret i Blackeberg.

Under åren 1999 och 2000 fördelade Ungdomsstyrelsen sammanlagt 4 592 000 kronor ur Allmänna arvsfonden till 29 projekt inom en satsning för synliggörande av ungas egna visioner och tankar om framtiden. Ungdomsstyrelsen presenterade i mars 2001 en slutrapport över arbetet med utvärderingar av de enskilda projekten.

Regeringen ställde åren 1997 – 1999 sammanlagt 30 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Folkhälsoinstitutets förfogande för fördelning av stöd till ideella organisationers barn- och ungdomsprojekt som ligger i linje med den nationella handlingsplanen för alkohol- och drogförebyggande arbete. Under de tre projektåren har drygt 130 projekt tilldelats stöd varav ca 65 är fortsättningsprojekt. De flesta projekten inriktar sig på skolan, fritiden eller trafiken. En projektledarutbildning har anordnats med betoning på dokumentation, uppföljning, förankring av erfarenheter och utvärdering. En utvärderingsrapport kommer att presenteras under våren 2002.

Regeringen beslutade under 2001 att ställa 10 miljoner kronor till Folkhälsoinstitutets förfogande för det sista året av en treårig satsning mot användningen av tobak bland barn och ungdomar. Medlen har fördelas till ideella organisationer och projektstödet har särskilt använts för riktade utbildnings- och informationsinsatser mot tobaksanvändningen hos barn och ungdomar. Under de tre projektåren har totalt drygt 130 projektansökningar behandlats varav 72 beviljats stöd. Under 2001 har det funnits 45 pågående projekt. En utvärdering av satsningen kommer att presenteras av Folkhälsoinstitutet under våren 2002.

För att följa och utvärdera två nystartade satsningar som riktar sig till personer med funktionshinder- personligt brukarstöd och bemötande med kultur- har en extern konsult anlåtats under slutet av år 2001. Dessa satsningar pågår fram till och med 2003.

Under 2001 har en upphandling gjorts för utvärdering av satsningen för lokal idrottsutveckling. Utvärderingen, som kommer att genomföras av Göteborgs universitet kommer att publiceras under 2002 tillsammans med slutrapporten för satsningen.

Upphandlingar av utvärderingsuppdrag kommer att påbörjas under våren 2002 av satsningen mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Satsningen omfattar 60 miljoner kronor under en treårsperiod (2001–2003) och den slutliga utvärderingen beräknas bli klar efter att medlen fördelats under det första halvåret 2004.

Ungdomsstyrelsen kommer under första halvåret 2002 att lämna slutrapporter över ett antal särskilda satsningar som avslutats under 2001. Utvärderingen av Samverkansprojektet, som syftat till att finna nya former för lokal samverkan mellan olika aktörer i arbete för utsatta ungdomar kommer att vara den mest omfattande av dessa. En tvärvetenskaplig forskargrupp har medverkat i arbetet. Utöver samverkans projek-

tet kommer även satsningarna för Ungdomars Europainflytande och för Ungas egen organisering att slutredovisas. Skr. 2001/02:125

Under 2002 kommer delegationen att arbeta fram en utvärderingsstrategi som skall lägga grunden för en ökad satsning på arbetet med uppföljning och utvärdering. Syftet är att utveckla metoder som bl.a. kan förbättra de självvärderingar som görs av varje projektägare och också påvisa långsiktiga effekter av beslutade medel.

7.3 Erfarenhetsspridning

Stöd ur Allmänna arvsfonden lämnas till projekt som är nyskapande och utvecklande. Det innebär att många av de erfarenheter som projekten ger är av intresse för andra organisationer eller verksamheter. Även de projekt som inte lyckas uppnå sina mål kan ge viktig kunskap om varför metoderna inte fungerade. Att sprida denna kunskap är i första hand en uppgift som skall genomföras inom ramen för varje projekt. I anvisningarna för ansökan understryks därför att projektet bör innehålla en plan för dokumentation och erfarenhetsspridning.

I samband med omstruktureringen av arvsfondens hemsida som gjordes under 2001 har en rubrik lagts till som heter Nya redovisningar. Under denna rubrik skall Arvsfondsdelegationen löpande lägga in korta referat av avslutade arvsfondsprojekt som bedömts som särskilt intressanta att sprida vidare till allmänheten och organisationer. Dokumentationsrapporter och annat material som tagits fram inom ramen för projekten redovisas också.

Arvsfondsdelegationens interna diarium och projektdatabas används även som källa till information och erfarenhetsspridning. Projektdatabasen gör det bl.a. möjligt att ta fram förteckningar över aktuella projekt inom ett visst område på förfrågan från t.ex. organisationer och myndigheter. En nyhet från i år är att projektdatabasen även kan nås från hemsidan. Detta gör det möjligt att söka information om ett särskilt projekt som fått stöd ur arvsfonden. Sökningen på projektdatabasen kan göras utifrån projektområde, län, målgrupp och fri textsökning.

Arvsfondsdelegationen anordnar dels regionala projektledardagar dels temainriktade seminarier inom ramen för de särskilda arvsfondssatsningar som regeringen beslutat om. Projektledardagarna planeras och genomförs tillsammans med de organisationer som fått stöd ur fonden. Syftet med dagarna är att öka kunskapen om projektarbete i allmänhet och ge tillfällen till informella kontakter och erfarenhetsutbyten. Efter genomförda projektledardagar får deltagarna fylla i utvärderingsblanketter för att arrangörerna skall dra lärdom av vad man upplevt som bra och vad som kunde göras bättre till nästa gång. Projektledarna uttrycker att det är värdefullt att träffa andra projektledare som brottas med liknande svårigheter och utmaningar. Likaså är man överlag positivt inställda till den blandning av olika projekt som finns representerade på projektledardagarna eftersom samtliga fondens målgrupper, barn-, ungdoms- och handikappprojekt finns representerade.

I december 2001 arrangerade Arvsfondsdelegationen en regional projektledardag i Ludvika i samarbete med Arbetslinjen Klippan. Ett

trettiotal deltagare representerade arvsfondsprojekt i Värmland, Västmanland, Örebro, Dalarna och Gävleborgs län.

Utöver den regionala projektledardagen har två seminarier arrangerats av Arvsfondsdelegationen inom ramen för två särskilda satsningar. I augusti genomfördes ett arbetsseminarium kring den dubbla utsattheten som en del i satsningen mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och homofobi. Seminariet genomfördes i samarbete med Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO) under namnet Miniseminarium – En diskussion kring handikapporganisationernas arbete med att nå personer med funktionshinder av utländsk härkomst. Seminariet hölls i Stockholm och merparten av deltagarna kom från de rikstäckande handikapporganisationerna med säte i Stockholmsregionen.

I november arrangerade Arvsfondsdelegationen ett seminarium om alternativa stöd- och boendeformer för psykiskt funktionshindrade som ett led i den treåriga arvsfondssatsning under samma namn som inleddes 1997. Seminariet hölls i Rosenbad i Stockholm och samtliga projekt som fått stöd ur satsningen var inbjudna att delta liksom Socialpsykiatriskt kunskapscentrum som i samarbete med RSMH i Umeå och Schizofreniförbundet ansvarar för uppföljningen av satsningen.

Ytterligare ett sätt att ge möjligheter till erfarenhetsutbyte är de arvsfondsdagar som Arvsfondsdelegationen arrangerar. Till arvsfondsdagen inbjuds projektledare, representanter från ideella organisationer och myndigheter för att utbyta erfarenheter och idéer samt knyta kontakter med varandra. Ett urval av de projekt som beviljats stöd ur fonden presenterar sina projekt och deltagarna har möjligheter att ställa frågor kring Allmänna arvsfondens syfte och ändamål. Nästa arvsfondsdag är inplanerad till i maj 2002 och äger rum i Stockholm. Mer information om arvsfondsdagen kommer att finnas på hemsidan.

RESULTATRÄKNING

Skr. 2001/02:125

Bilaga 1

ALLMÄNNA ARVSFONDEN

Org. nummer 802004-9642

Fondnr

6103

Kr	Not	2001-01-01 2001-12-31	2000-01-01 2000-12-31
INTÄKTER			
Influtna arvsmedel		208 905 587,32	239 036 195,59
Återvunna rättegångskostnader		210 200,00	0,00
SUMMA INTÄKTER		209 115 787,32	239 036 195,59
KOSTNADER			
Restituerade arvsmedel m.m.	1	-9 680 474,05	-15 528 836,81
Förvaltning och administration	2	-15 042 796,00	-15 374 533,48
SUMMA KOSTNADER		-24 723 270,05	-30 903 370,29
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA			
INTÄKTER		184 392 517,27	208 132 825,30
FINANSIELLA INTÄKTER			
Ränteintäkter		2 556 670,11	3 222 004,30
Utdelning KK:s räntekonsortium		23 367 587,76	25 632 010,80
Utdelning KK:s aktiekonsortium		66 667 659,52	66 734 292,80
SUMMA FINANSIELLA		92 591 917,39	95 588 307,90
INTÄKTER			
FINANSIELLA KOSTNADER			
Räntekostnader		-1 289,00	0,00
SUMMA FINANSIELLA		-1 289,00	0,00
KOSTNADER			
RESULTAT FÖRE NEDSKRIV-		276 983 145,66	303 721 133,20
NINGAR			
ÅRETS RESULTAT		276 983 145,66	303 721 133,20

BALANSRÄKNING

Skr. 2001/02:125

Bilaga 1

Fondnr

6103

ALLMÄNNA ARVSFONDEN

Org. nummer 802004-9642

Kr	Not	2001-12-31	2000-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andelar i KamK:s räntekonsortium	3	383 693 904,00	383 693 904,00
Andelar i KamK:s aktiekonsortium		613 762 026,83	613 762 026,83
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		997 455 930,83	997 455 930,83
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar	4	2 976 457,26	1 591 163,19
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	5	2 500 649,70	3 222 004,30
Nordbanken		93 288 244,87	104 885 423,26
		98 765 351,83	109 698 590,75
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
SUMMA TILLGÅNGAR		1 096 221 282,66	1 107 154 521,58
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
BUNDET EGET KAPITAL			
Fondkapital		570 139 733,55	550 217 222,22
SUMMA BUNDET EGET KAPITAL		570 139 733,55	550 217 222,22
FRITT EGET KAPITAL			
Utdelningsbara medel		257 060 634,33	281 370 397,32
SUMMA FRITT EGET KAPITAL		257 060 634,33	281 370 397,32
SUMMA EGET KAPITAL		827 200 367,88	831 587 619,54
SKULDER			
KORTFRISTIGA SKULDER			
Fördelade, ej slutligt beslutade medel		173 708 450,78	173 398 151,04
Prel skatt och sociala avgifter, godemän		47 587,00	170 655,00
Fastighetsskatt		28 264,00	26 532,00
Beslutade men ej utbetalda bidrag		90 269 800,00	98 703 475,00
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7	4 966 813,00	3 268 089,00
SUMMA KORTFRISTIGA SKULDER		269 020 914,78	275 566 902,04
SUMMA SKULDER		269 020 914,78	275 566 902,04
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 096 221 282,66	1 107 154 521,58
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

NOTBILAGA

Inledande kommentarer och redovisningsprinciper

Kammarkollegiet sköter den ekonomiska förvaltningen av ett antal stiftelser och andra fonder. För förvaltningen har kollegiet bildat ett aktiekonsortium och ett räntekonsortium. Tillgångarna i respektive konsortium ägs gemensamt av de stiftelser/fonder som har placerat kapital i konsortiet genom köp av andelar. Andelarna är lika stora och medför lika rätt till egendom som ingår i konsortiet. Konsortierna är även i övrigt uppbyggda efter förebild av värdepappersfonder, men de omfattas inte av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Mot bakgrund av stiftelselagen (1994:1220) pågår för närvarande diskussioner mellan Kammarkollegiet och Regeringskansliet om konsortiernas rättsliga ställning. Sedan konsortierna bildades i slutet av 1980-talet tillämpas följande redovisningsprinciper beträffande andelar i konsortierna.

I respektive stiftelse/fonds bokföring behandlas andelar i konsortierna på samma sätt som andelar i värdepappersfonder. Det innebär att andelar i konsortierna tas upp som tillgång i balansräkningen värderade till anskaffningsvärdet. Inlösen av andelar medför realisationsvinst eller realisationsförlust. Utdelning från konsortier tas upp som intäkt. Vid utdelning från konsortierna tillämpas principen att utdelningar motsvarar respektive konsortiums direktavkastning. Varken realiserade eller orealiserade värdeökningar delas ut. Anskaffningsvärdet för andelar i aktiekonsortiet är marknadsvärdet vid anskaffningstidpunkten och inlösenvärdet är marknadsvärde vid inlösentillfället. Anskaffnings- och inlösenvärdet för andelar i räntekonsortiet är marknadsvärdet vid anskaffnings- respektive inlösentidpunkten, dock högst ett s.k. nominellt värde som fastställs för ett år i taget och som ungefär motsvarar marknadsvärdet omedelbart efter det att utdelning lämnats. Om marknadsvärdet vid anskaffnings- respektive inlösentidpunkten överstiger det nominella värdet, betraktas skillnaden som upplupen ränta. Utdelningen från räntekonsortiet justeras med den upplupna räntan.

I det portföljadministrativa systemet beräknas andelsvärdet med 16 decimaler, men i berörda noter nedan är kursen avrundad till två decimaler varvid differens kan uppstå.

Not 1

Restituerade arvsmedel m. m.	2001	2000
Avstående av arv, bättre rätt till arv	5 958 786,00	12 707 567,00
Dödsboförvaltning	2 526 957,05	2 085 134,81
Rättegångskostnader	10 000,00	0,00
Prel skatt och sociala avgifter, godemän	701 827,00	656 915,00
Fastighetsskatt	482 904,00	79 220,00
	9 680 474,05	15 528 836,81

Not 2

Förvaltning och administration	2001	2000
Regeringskansliet/Arvsfondsdelegationen		
– Handläggning av ärenden		
Socialdepartementet	2 548 738,00	4 051 250,00
Justitiedepartementet	1 330 219,00	1 782 537,00
	3 878 957,00	5 833 787,00

Kammarkollegiet		
– Dödsboavveckling m.m.	7 150 000,00	6 950 000,00
– Fondförvaltning	3 429 589,00	2 344 821,48
– Utbetalning av beviljat stöd	584 250,00	245 925,00
	11 163 839,00	9 540 746,48

Summa 15 042 796,00 15 374 533,48

Not 3

Andelar i ränte- och aktiekonsortierna

	Bokfört värde	Marknadsvärde
Räntekonsortiet	383 693 904,00	387 629 823,00

	2001	2000
Ingående anskaffningsvärde	383 693 904,00	383 693 904,00
Investeringar	0,00	0,00
Avyttringar	0,00	0,00
Utgående anskaffningsvärde	383 693 904,00	383 693 904,00

Utgående bokfört värde 383 693 904,00 383 693 904,00

	Bokfört värde	Marknadsvärde
Aktiekonsortiet	613 762 026,83	2 875 833 241,00

	2001	2000
Ingående anskaffningsvärde	613 762 026,83	568 761 417,18
Investeringar	0,00	45 000 609,65
Avyttringar	0,00	0,00
Utgående anskaffningsvärde	613 762 026,83	613 762 026,83

Utgående bokfört värde 613 762 026,83 613 762 026,83

Marknadsvärden

	2001-12-31	2000-12-31
Andelar i aktiekonsortiet		
Totalavkastning i konsortiet (%)	-13,34	0,48
Direktavkastning i konsortiet (%)	1,96	1,96
Antal andelar	733 579	733 579
Kurs/andel (kr)	3 920,28	4 627,99
Marknadsvärde (kr)	2 875 833 241,00	3 394 994 484,98
Bokfört värde (kr)	613 762 026,83	613 762 026,83
Orealiserat övervärde (kr)	2 262 071 214,17	2 781 232 458,15

Andelar i räntekonsortiet

Totalavkastning i konsortiet (%)	5,92	8,3
Direktavkastning i konsortiet (%)	6,02	6,7
Antal andelar	3 145 032	3 145 032
Kurs/andel (kr)	123,25	123,40
Marknadsvärde (kr)	387 629 823,00	388 108 767,29
Bokfört värde (kr)	383 693 904,00	383 693 904,00
Orealiserat övervärde (kr)	3 935 919,00	4 414 863,29

Eget kapital (kr)		
Bokfört värde	826 342 367,88	831 587 619,54
Övervärde aktiekonsortiet	2 262 071 214,17	2 781 232 458,15
Övervärde räntekonsortiet	3 935 919,00	4 414 863,29
Marknadsvärde	3 092 349 501,05	3 617 234 940,98

Not 4

Kortfristiga fordringar	2001	2000
Influtna arvsmedel på post/bankgirot	2 976 457,26	1 591 163,19
	<u>2 976 457,26</u>	<u>1 591 163,19</u>

Not 5**Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader**

Upplupen bankränta	2 500 649,70	3 222 004,30
	<u>2 500 649,70</u>	<u>3 222 004,30</u>

Not 6**Förändringar i eget kapital**

	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	550 217 222,22	281 370 397,32
Redovisat resultat		276 983 145,66
Kapitalisering av influtna arvsmedel*	19 922 511,33	-19 922 511,33
Under året fördelade medel		-281 370 397,32
Belopp vid årets utgång	<u>570 139 733,55</u>	<u>257 060 634,33</u>

* Kapitalisering av influtna arvsmedel

Influtna arvsmedel	208 905 587,32
Restituerade arvsmedel (enl. not 1)	-9 680 474,05
	<u>199 225 113,27</u>

varav 10 % till fondkapitalet 19 922 511,33

Not 7

2001

2000

Bilaga 1

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Administrativa kostnader Justitiedepartementet	425 143,00	165 327,00
Administrativa kostnader 1999,och 2000 Socialdep.	930 000,00	1 690 000,00
Förvaltningskostnader , Socialdep	2 191 772,00	627 042,00
Fondförvaltningsavgift Kv IV	857 398,00	725 270,00
Administrativa kostnader 2001, Socialdep.	467 000,00	0,00
Kostnad utbetalning av beviljat stöd Kv IV	95 500,00	60 450,00
	4 966 813,00	3 268 089,00